

НАКОНЕЧНА ОКСАНА ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри іноземних мов № 1*

КУРС ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ЮРИДИЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ У НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

У 2019–2020 навчальному році у Національному університеті «Одеська юридична академія» кафедрою іноземних мов № 1 було запроваджено в експериментальному режимі курс «Теорія та практика юридичного перекладу» для студентів першого і другого курсів магістратури факультету міжнародно-правових відносин. Курс було запроваджено за ініціативи завідувачки кафедри доцента Юлінецької Ю. В. та за підтримки керівництва університету. Запровадження такого курсу обумовлено низкою міркувань, а саме необхідністю гармонізації українського законодавства та права ЄС, що передбачає наявність фахівців в галузі юриспруденції, що мають відповідні перекладацькі компетенції. Курс було розроблено для студентів-магістрів факультету міжнародно-правових відносин, оскільки їх попередня професійна підготовка передбачає детальне знайомство з міжнародним та європейським правом, правом ЄС, міжнародними конвенціями, рішеннями міжнародних судів тощо. Крім того, вони мають достатню підготовку з іноземних мов, перш за все з англійської мови. Запровадженню курсу передувало визначення цілей та завдань курсу, розробка методичного посібника та підбір матеріалів для практичних занять.

Цілі курсу «Теорія та практика юридичного перекладу» полягають у формуванні перекладацької компетенції студентів-юристів. Перекладацька компетенція має на увазі сукупність загальнокультурних та професійних компетентностей, необхідних для здійснення перекладів в галузі юриспруденції. Курс націлений на формування розуміння теорії перекладу, як окремої сучасної галузі науки, а практики перекладу – як окремого виду професійної діяльності. Тобто, теорія перекладу надає базис для ефективного здійснення практичного перекладу. Завдання курсу полягає у формуванні навичок для специфічної міжкультурної комунікації; розкриті специфіки юридичного перекладу та формулюванні вимог до перекладача-юриста.

Відповідно до поставлених цілей та завдань, колективом кафедри іноземних мов був розроблений методичний посібник, а також відібрані викладачі, які мають досвід у галузі юридичного перекладу та, відповідно, можуть доповнити стислий, але всебічний теоретичний огляд власними знаннями та практичним досвідом. Посібник містить різноманітні вправи для індивідуальної, парної та групової роботи. Після першого року апробації до посібника можуть бути внесені зміни та доповнення.

Перший розділ посібника стосується основ теорії перекладу. Передбачається декілька лекцій та самостійне знайомство з матеріалом.

На заняттях з теорії перекладу студенти, по-перше знайомляться з цікавими фактами з історії перекладу, як специфічної дуже давньої сфери міжнародної та міжкультурної комунікації. Зазначається, що перш ніж переклад набув ознак окремої професійної діяльності, він здійснювався особами, що володіли рідною та іноземними мовами – мандрівниками, військовополоненими, представниками духовенства, тощо.

Наступним та найважливішим розділом теоретичної частини є розділ про види перекладу (усний та письмовий), різновиди кожного виду, види перекладу по стилю і жанру: художній, інформативний (науковий, діловий, суспільно-політичний та побутовий). Різновидами усного перекладу є послідовний та синхронний [1, с. 78]. Далі йдеться про різні техніки, необхідні для здійснення кожного з цих видів.

Після стислого теоретичного огляду студентам пропонується перейти до практичних занять для набуття перекладацьких компетентностей. У методичному посібнику вони добре структуровані та пропонують вправи для усного і письмового перекладу в парах та індивідуально. Практичні заняття базуються на ретельно підібраних матеріалах: документах міжнародних організацій, Європейського суду з прав людини, промовах голів держав та інших видатних діячів. Саме такі завдання надають студенту можливість відчутти специфіку перекладацької діяльності та виклики, що стоять перед перекладачем.

При доборі матеріалів враховувався широкий спектр проблем, з яким стикається перекладач і, відповідно, різноманіття лексичних засобів, що використовуються.

Наприклад, промова Президента Литви Далі Грибаускайте стосується ролі жінок в розвитку науки сучасного ЄС:

*Although the participation of women in sciences shows a **steady increase** in many world counties, it is still somewhat difficult for them to **gain an appropriate status** in academia. This is because of academic and cultural stereotypes, the **traditional perception** of women's role in society, the psychological and social environment, which do not encourage women to choose a profession in the male dominated and managed world of science* [2, с. 342].

Суттєво відрізняється стилем та лексичними засобами звернення видатного релігійного діяча Папи Бенедикта до громадських діячів Великої Британії:

*Thank you for your words of welcome on behalf of this **distinguished gathering**. As I address you I am conscious of the **privilege afforded me** to speak to the British people and their representatives in Westminster Hall, a building of **unique significance** in the civil and political history of the people of these islands.....* [3, с. 76].

Треба зазначити, що мета навчити студентів хоча б первинних навичок синхронного перекладу не ставилася, оскільки це найскладніший вид усного перекладу. Мета полягала в тому, щоб підготувати

сучасного студента-юриста з достатнім рівнем володіння англійською мовою до діяльності перекладача в рамках своєї професійної сфери.

Оскільки цей експериментальний навчальний рік ще не добіг кінця, зарано стверджувати, що поставлена мета досягнена в повному обсязі. Однак, зворотній зв'язок від студентів, їх безперечно зацікавленість та перевірка знань свідчать про те, що такий курс в юридичному виші є доцільним та корисним.

Список використаної літератури:

1. Брандес М. П. Стиль и перевод (на материале немецкого языка): Учеб. пособие. – М. : Высш. шк., 1988. 127 с.
2. Черноватий Л. М. Переклад англомовної юридичної літератури : Навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти юрид. спец. та спец. «Переклад» / Л. М. Черноватий, В. І. Карабан, Ю. П. Іванко. Вінниця : Поділля-2000, 2002. 447 с.
3. Фаенова М. О. Обучение культуре общения на английском языке. Научно-теоретическое пособие. М. : Высшая школа, 1991. 144 с.

Ключові слова: теорія перекладу, практика перекладу, перекладацька компетентність, студент-юрист, англійська мова.

Ключевые слова: Теория перевода, практика перевода, переводческая компетентность, студент-юрист, английский язык.

Key words: theory of translation, practice of translation, translation competence, law student, English.

ЗАНЬКО ОЛЕНА ВАЛЕНТИНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри іноземних мов № 1*

ЗАПОРОЗЬКА СІЧ ЧИ ЗАПОРІЗЬКА СІЧ?

Актуальність теми цього дослідження полягає в тому, що не тільки у публіцистичних статтях, а й у наукових колах точаться суперечки щодо правопису даних прикметників. Більшість сучасних словників України допускають (навіть у історичному контексті) паралельні форми і з «І» та з «О» [1, с. 132], хоча ще Словник Голоскевича у 1929р. (згідно правопису 1928р.) допускає лише «Запорозька Січ» [2, с. 376].

Насамперед, звернемося до історії. Запорозька Січ – укріплений осередок Війська Запорозького Низового другої половини XVI – кінця XVIII ст., що був розташований за порогами Дніпра, до Таврії. Ця місцевість мала такі топоніми: Низ, Великий Луг, Запороги, Урочища Запорозькі, Запорозькі степи.

Збереглися відомості про сім Запорозьких Січей, що наслідували одна одну.